

Piotr Wróblewski

PYTHON

dla testera

Helion

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Małgorzata Kulik

Projekt okładki: Studio Gravite / Olsztyn

Obarek, Pokoński, Pazdrijowski, Zaprucki

Grafika na okładce została wykorzystana za zgodą Shutterstock.com

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://helion.pl/user/opinie/pyttes>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Kody źródłowe wybranych przykładów dostępne są pod adresem:

<ftp://ftp.helion.pl/przyklady/pyttes.zip>

ISBN: 978-83-283-8404-0

Copyright © Helion S.A. 2021

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

	Przedmowa	9
Rozdział 1.	Czysty start, czyli zapanuj nad instalacjami	15
	Testujemy poprawność instalacji Pythona	17
	Instalator pip i biblioteki Pythona	20
	Edytory do Pythona	21
	Środowiska IDE (i dlaczego PyCharm)	22
	IDLE	22
	PyCharm	26
	Dokumentacja Pythona	30
	Używanie zasobów GitHuba	32
	Podsumowanie	33
Rozdział 2.	Praca w linii poleceń	35
	Wywołanie terminala linii poleceń	36
	Zasoby komputera bez tajemnic	38
	Drzewo katalogów	38
	Polecenia używane do nawigacji po katalogach	39
	Tworzenie i kasowanie elementów	42
	Uruchamianie programów	42
	Wyświetlanie zawartości pliku	43
	Porównywanie zawartości plików	44
	Przekierowanie wyniku działania skryptu do pliku	45
Rozdział 3.	Niezbędnik	47
	Zasady formatowania kodu	48
	Systemy liczbowe w (strawnej) pigułce	49
	Operatory	51
	Operatory arytmetyczne	51
	Operatory bitowe	51
	Operatory logiczne i wyrażenia warunkowe	54
	Zmienne	56
	Gdzie te typy danych?	56
	Pojęcie referencji	57
	Zachowaj porządek!	59
	Funkcje i metody matematyczne	60
	Napisy w Pythonie	61
	Notacja f"	63

	Kłopotliwy dwukropek, czyli zakresy w Pythonie	66
	Konwersje napisów na liczby (i odwrotnie)	66
	Zamiana napisów na listy elementów	67
	Pętle for i while	67
	Funkcje i procedury	70
	Pierwsza funkcja	70
	Parametry domyślne	71
	Rekurencja	71
	Zmienna liczba parametrów to nie problem!	73
	Zasięg zmiennych	74
	Notacja z kropką	75
	Gotowe klasy biblioteczne	76
Rozdział 4.	Python z klasą	79
	Szablon tworzenia klasy	80
	Klasy w wersji „PRO”	83
	Obiekty tworzone w wyniku operacji arytmetycznych	88
	Dziedziczenie bywa proste	90
	Podsumowanie praktycznych celów OOP	94
Rozdział 5.	Przybornik skryptologa	95
	Najpierw pomyśl, potem rób!	95
	Parametry skryptów	96
	Parametry w wersji PRO	109
	Moduły, czyli własne biblioteki	100
	Scenariusze pod kontrolą	101
	Interakcja z użytkownikiem	103
	Kontrola błędów, czyli wyjątki	104
	Menu sterujące skryptem	108
	Wywołanie zewnętrznego programu w skrypcie	110
	Wersja Windows	110
	Wersja macOS/Linux	111
	Moduły i pakiety	113
	Publikacja modułu w Internecie	115
Rozdział 6.	Podane na tacy	117
	Napisy — podsumowanie	118
	Listy, czyli... tablice dynamiczne	120
	Metody dostępne dla list w Pythonie	124
	Z listy na stos	125
	Przykład użycia listy	126
	Listy tworzone na podstawie wyrażeń	129
	Tuple, czyli „co to za dziwoląg”	131
	Modyfikacja tupli	132
	Zastosowania programistyczne	133
	Zbiory	134
	Zbiory tworzone na podstawie wyrażeń	138
	Słowniki	139
Rozdział 7.	Magia zaszyta w plikach	145
	Podsumowanie kilku pojęć dotyczących systemów plikowych	147
	Binarnie czy tekstowo?	148
	Odczyt plików tekstowych	149
	Zapis danych do plików tekstowych	153

Podsumowanie metod odczytu i zapisu plików tekstowych	155
Odczyt plików binarnych	155
Sposób na nieśmiertelność... danych	157
Serializacja obiektów (pickle)	158
Operacje na plikach i folderach (moduł os)	160
Format ścieżki, czyli kłopotliwy ukośnik	161
Usuwanie i tworzenie katalogów	162
Ścieżki z klasą... Path	162
Podstawowe operacje na obiektach klasy Path	162
Pokaż, co tam trzymasz w... folderze!	165
Nasi tu byli!	168
Exterminate!	170
Usuwanie plików lub katalogów	170
Przesuwanie plików lub katalogów	172
Sztuczki, porady, sugestie...	173
Rozdział 8. Z przecinkiem za pan brat	175
Serie danych CSV bez nagłówka	176
Serie danych CSV z nagłówkami	178
Rozdział 9. Czas na Pythona	181
Moduł time	182
Moduł calendar	184
Moduł datetime	185
Rozdział 10. Zobaczyć i uwierzyć	189
Instalacja biblioteki Matplotlib	189
Kłopotliwy Windows	190
Pierwszy wykres	191
Modyfikacje wyglądu wykresu	192
Wykresy wielokrotne	194
Prosta analiza danych	195
Wykresy słupkowe	196
Histogramy	197
Integracja z danymi CSV	198
Podręcznik Matplotlib na bezludną wyspę?	199
Rozdział 11. Kłopotliwe okienka	201
Instalacja	202
Pierwsze okienka...	202
Przegląd możliwości Easy GUI	203
Okno komunikatu (msgbox)	204
Okno kontynuacji (ccbox/ynbox)	204
Okno wyboru (buttonbox)	205
Lista wyboru (choicebox)	205
Formularze wprowadzania danych (multenterbox)	206
Selektor wyboru pliku lub katalogu z dysku	207
Miniedytor lub panel podglądu tekstu (codebox)	208
Podsumowanie	209
Rozdział 12. Szybkie tablice NumPy	211
Instalacja	212
N-wymiarowe tablice NumPy	212
Tablice i macierze NumPy	212

	Deklarowanie tablic i macierzy NumPy	213
	Funkcje tablicowe NumPy	215
	Zmiany układu i rozmiaru tablic NumPy	218
	Wycinki w tablicach NumPy	220
	Użycie struktur NumPy w Matplotlib	221
	NumPy — podsumowanie	225
Rozdział 13.	Nakarmić Pandas danymi!	227
	Czego potrzebujemy	228
	Model danych w bibliotece Pandas	228
	Obiekty Pandas Series	229
	Obiekty Pandas DataFrame	231
	Import danych zewnętrznych	233
	Czyszczenie danych	236
	Analiza jadłospisu pandy	240
	Wizualizacja z użyciem Matplotlib	242
Rozdział 14.	Python i Excel	243
	Czego potrzebujemy	243
	Otwieramy pliki Excela	244
	Otwieranie skoroszytów i arkuszy danych	244
	Odczytywanie zakresów danych	246
	Zapis danych do skoroszytu Excela	247
	Modyfikacja struktury	248
Rozdział 15.	Przeszukiwanie logów	251
	Analiza treści plików z linii poleceń	251
	System Windows	252
	Systemy Linux	253
	Wyrażenia regularne	255
	Realizacja regex w Pythonie	256
	Podsumowanie	259
	Skorowidz	261

Przedmowa

Kurtyna w górę, na scenę wychodzi Autor.

— Tak, to prawda... Mam w rękę moją nową książkę *Python dla testera*.

Publiczność milczy skonsternowana.

— Jest to podręcznik Pythona! — zachęca Autor.

Skrzypnęło kilka siedzeń, ale nikt się nie odezwał.

— Kolejny? — Odezwał się w końcu jakiś głos z sali.

*

Ta wymagowana scenka ilustruje efekt, którego chcę oczywiście uniknąć. Na rynku wydawniczym można spotkać sporo podręczników języków programowania i ciężko się na pierwszy rzut oka zorientować, czym się one różnią¹. Nie chcąc powielać konwencji podręczników pisanych przez informatyków dla informatyków, chciałem zaproponować podręcznik Pythona w nieco innej formule, publikację tematyczną skierowaną do **testerów oprogramowania**. Dlaczego *testerów* wyjaśnię w dalszej części wstępu, gdzie skupię się także na genezie książki.

Otóż pisząc ten podręcznik, chciałem zilustrować drogę, którą osobiście przeszedłem jako menedżer zespołu testerów oprogramowania — wyzwanie polegające na poznaniu języka, który jest używany przez inżynierów niemal codziennie do **automatyzacji zadań** związanych z testowaniem. Zadanie powiodło się i dzięki poznaniu Pythona uzyskałem skuteczne narzędzie pozwalające na techniczne dyskusje z moim zespołem.

To, że moje doświadczenie wynika z pracy w dużej, profesjonalnej firmie, misyjnie wręcz zaangażowanej w procesy jakościowe, nie ma znaczenia — także w mniejszych firmach oferujących oprogramowanie widać wzrastające zainteresowanie Pythonem, który umożliwił niesamowity skok wydajności w porównaniu z klasycznym testowaniem polegającym na klikaniu, wpisywaniu komend, ręcznej modyfikacji parametrów brzegowych testów.

Testy automatyczne realizowane w firmie, w której pracuję², są oparte na platformie Robot Framework. Tak zwane testy manualne także są wspomagane przez skrypty pisane w Pythonie — w każdym przypadku znajomość tego języka jest kluczowa dla osób wykonujących pracę testera w profesjonalnym środowisku opartym na tzw. ciągłej integracji.

¹ Jakby się jednak zastanowić... z tego, co mi wiadomo, żaden podręcznik Pythona nie zachęca do nauki cytami z wierszy Emily Dickinson!

² Opis dotyczyć może tak naprawdę każdej innej firmy zajmującej się wytwarzaniem oprogramowania na dużą skalę, gdy praca wielu zespołów scrumowych kończy się dostawami w środowisku ciągłej integracji. W tej branży praktyki są bardzo podobne do siebie.

Uwaga

Przypomnę, że koncepcja ciągłej integracji (ang. *continuous integration*, CI) polega na stałym dostarczaniu zmian w oprogramowaniu, co wymusza uruchamianie testów wstępnych (ang. *smoke tests*) oraz testów akceptacyjnych (ang. *acceptance tests*). Środowiska CI są często budowane na serwerach Jenkinsa oraz wzbogacane różnymi systemami realizującymi testy bez udziału człowieka. Systemy CI oraz testy automatyczne oczywiście nie pokrywają całości potrzeb procesów kontroli jakości, do której wymagane są dodatkowo testy obciążeniowe i dogłębne testy regresyjne.

Pomijając specyfikę związaną z tematyką testowania, chciałem poznać Pythona w stopniu wystarczającym np. do skutecznego rozwiązywania drobnych problemów dotyczących narzędzi używanych w moim osobistym środowisku pracy, np. do efektywniejszego przetwarzania pewnych danych operacyjnych używanych przez firmę, w której pracuję (przetwarzania raportów z zewnętrznych aplikacji, np. wyciągów z systemów HR, raportów z systemów zarządzania alokacjami ludzi do projektów).

Pisząc tę książkę, cały czas zastanawiałem się, jak dopasować zakres tematyczny i poziom skomplikowania materiału, tak **aby zachęcić, a nie zniechęcić** do nauki Pythona osoby dopiero raczkujące w branży IT (a często są to ludzie, którzy nigdy nie uzyskali wykształcenia *stricte* informatycznego). Było to pewnym wyzwaniem, ale od razu przyznam uczciwie, że miałem nieco ułatwioną sytuację, gdyż dla mnie Python był po prostu kolejnym językiem programowania, który napotkałem na ścieżce kariery w branży ogólnie nazywanej IT, a ponadto z uwagi na moje doświadczenie (trener, autor książek informatycznych) jestem szczególnie wyczulony na techniki skutecznego przekazywania wiedzy. Jestem też przekonany, że tzw. bariera wejścia w przypadku nauki Pythona jest znacznie niższa w porównaniu z wyzwaniami czekającymi na adeptów Javy lub C++.

Z tych obserwacji i doświadczeń narodził się mój **pomysł na podręcznik Pythona przeznaczony dla testerów**:

- ◆ Zapoznasz się z takim zakresem składniowym i filozofią tego języka, aby jak najszybciej móc zacząć go efektywnie używać do rozwiązywania zagadnień czysto praktycznych.
- ◆ Od raz na początku umawiamy się, że nie musisz wcale stać się programistą Pythona, zanurzonym w obszernym uniwersum i zafascynowanym rozpoznawaniem jego niuansów³. Czasem mniej oznacza lepiej, a przecież chcę Cię zachęcić, a nie przestraszyć!
- ◆ Jest zauważalne, że podręczniki języka lub kursy internetowe Pythona często zawierają kosztownie nieużyteczne przykłady kodu... Zapewniam, że w tej książce odnajdziesz wartościowe konkrety i gotowe rozwiązania, które jakoś umykają innym autorom.
- ◆ A co, jeśli zachęcony lekturą tej książki zechcesz dowiedzieć się, gdzie szukać wiedzy? Wtedy już oczywiście możesz inwestować w rozmaite kompendia, podręczniki zajmujące ponad 1000 stron... (są takie!) — jednak dzięki lekturze niniejszego podręcznika na pewno wybierzesz kolejną książkę w sposób bardziej świadomy!

Czy to jest książka wyłącznie dla testerów? Oczywiście nie, przecież casus testera-nie-informatyka nie jest jedynym, kiedy osoba na co dzień nieprogramująca poznaje jakąś technologię, aby ją stosować wyrywkowo lub w określonym zakresie — takimi przykładami mogą być w Pythonie np. obszary nauki o danych (za tym hasłem kryje się zaawansowana analityka danych) lub uczenia maszynowego, czyli domen wcale nie zarezerwowanych dla informatyków, ale dla zwykłych użytkowników komputerów.

³ Tak, każdy język programowania ma swoje pułapki, w które prędzej czy później wpadniesz — prostota Pythona często prowadzi do zaskakujących, ciężkich do wykrycia błędów.

Podsumowując:

Wykonując zawód testera oprogramowania (to jest motyw przewodni tej książki), możesz niesamowicie zwiększyć swoją wydajność przez stworzenie w Pythonie zbioru narzędzi pomagających Ci w pracy!

Jeśli szukasz możliwości zatrudnienia w branży IT/ICT, to przestudiowanie tego podręcznika może Ci otworzyć drzwi do niejednego pracodawcy (a piszę to w sposób bardzo odpowiedzialny, gdyż w ramach swoich obowiązków zawodowych aktywnie zajmuję się procesami rekrutacyjnymi).

Niezależnie jednak od celu, jaki Ci przyświeca, sam język musisz najpierw skutecznie poznać, w czym postaram się... także skutecznie (mam nadzieję) Ci pomóc!

Pisząc tę książkę, zastosowałem podejście, które sprawdziło się w kilku innych moich poprzednio wydanych książkach:

- ◆ Postaram się przede wszystkim nie zanudzić.
- ◆ Znajdziesz tutaj minimum teorii i maksimum praktyki.
- ◆ Przetestujemy przykładowy, gotowy do użycia kod, który może posłużyć jako punkt wyjścia do rozwijania większych aplikacji.

Mam zatem nadzieję, że ten tytuł, podobnie jak inne moje książki, także wzbudzi zainteresowanie czytelników!

Dlaczego Python?

Pythonem szerzej zainteresowałem się, gdy dostrzegłem wzrastającą popularność tego języka wśród administratorów, testerów i programistów używających go jako prostego środowiska do automatyzacji pracy, a czasami nawet do tworzenia zaawansowanych aplikacji biznesowych i telekomunikacyjnych.

Język ten jest często kojarzony z szeroko pojętym uczeniem maszynowym (ang. *Machine Learning*) i sztuczną inteligencją (ang. *Artificial Intelligence*)⁴ z powodu doskonałych bibliotek ML i AI dostępnych za darmo i używających właśnie Pythona. Sam język nie jest już nowinką; jego twórca Guido van Rossum opracował pierwszą wersję na początku lat 90. i to, że do dziś jest tak intensywnie rozwijany, posiada dynamiczną społeczność internetową i zyskuje popularność nawet wśród osób nietechnicznych, gwarantuje, że inwestycja w jego poznanie będzie opłacalna!

Pozycję Pythona utwierdzają też rankingi branżowe, np. firma analityczna RedMonk po raz kolejny potwierdziła dominującą pozycję tego języka. W raporcie ze stycznia 2021 r. (<https://redmonk.com/sogrady/2021/03/01/language-rankings-1-21>) umieszczono go na drugim miejscu, wyżej niż Javę!

1. JavaScript.
2. Python — trzy lata wcześniej znajdował się na pozycji trzeciej i stale pnie się w górę zestawienia!
3. Java.
4. (i dalej): PHP, C#, C++...

⁴ Według mnie nawet zbyt często, co powoduje szereg nieporozumień dotyczących jego możliwych zastosowań.

Analitycy RedMonka sukcesu Pythona upatrują w łatwości użycia (prosta i czytelna składnia, bez uciążliwej i znanej z innych języków „ornamentowej” otoczki klas wywoławczych, zasad komponowania funkcji *main* itp.) i niskiej barierze wejścia (szybciej się nauczysz Pythona niż niuansów Javy lub C++). Kolejnym argumentem jest nieprawdopodobna liczba domen biznesowych i technicznych, które ten język opanował: zastosujesz go zarówno w prostych aplikacjach technicznych, jak i w zaawansowanej analizie danych, bez problemu możesz go użyć do pisania aplikacji biznesowych.

Python jest językiem skryptowym i podobnie jak bardzo niegdyś popularny Perl może być uruchamiany „z palca” użytkownika (po prostu wpisujesz komendy) lub poprzez załadowanie gotowego pliku z kodem, który może być utworzony w najprostszym edytorze tekstowym. Co więcej, jeśli planujesz ukryć zawartość skryptów, to można skompilować program do wersji wykonywalnej (np. EXE w Windowsie) i dystrybuować już program w wersji binarnej.

Dla kogo nie jest przeznaczona ta książka?

We wstępie staram się przekonać czytelnika, że Python potrafi wiele (niektórzy wręcz sugerują, że potrafi wszystko, ale jest to semantyczne nadużycie wynikające z istnienia rozlicznych i darmowych bibliotek użytkowych). Tę książkę pisałem, niejako ilustrując drogę, którą sam przeszedłem podczas nauki Pythona, co niejako domyślnie oznacza, że nie jest to pozycja dla zawodowych programistów, którzy znając podstawy, znajdują się raczej na etapie wymagającym studiowania pozycji o charakterze kompendium lub których interesują określone biblioteki stworzone dla tego języka.

Dla kogo JEST przeznaczona ta książka?

Nieco uogólniając: książka jest przeznaczona dla osób w miarę biegłych w obsłudze komputerów, zaawansowanych użytkowników, którym brakuje narzędzi do automatyzacji zadań. Zgodnie z tytułem zawiera ona materiał mogący zainteresować zawodowych testerów, tzw. manualnych, którzy pragną zwiększyć wydajność swojej pracy poprzez użycie Pythona np. w celu automatyzacji wykonywania testów.

Kogo może ponadto zainteresować zawarty w niej materiał?

Używasz komputera do nauki lub w celach zawodowych?

Jeśli jesteś uczniem lub studentem znającym systemy operacyjne, testerem lub integratorem, administratorem, programistą pracującym w firmie wyposażonej w środowisko IT — na pewno wykonujesz wiele czynności, które możesz usprawnić lub zautomatyzować i Python nadaje się do tego celu doskonale!

Zarządzasz zespołami IT lub deweloperskimi?

Sam jestem menedżerem, zatem z pewną dozą nadziei napiszę, że być może tytuł ten zainteresuje innych menedżerów w działach IT lub firmach tworzących oprogramowanie. Kto wie, czy odrobina wiedzy na temat narzędzi używanych przez Twoich inżynierów-specjalistów nie pozwoli Ci lepiej formułować oczekiwań i definiować wymagania?

Mój podręcznik może zatem zainteresować menedżerów nadzorujących zespoły, które wykonują szereg powtarzalnych zadań — Python pomoże zwiększyć ich wydajność i jeśli poznasz możliwości tego języka, dyskusja o wymaganiach z osobami technicznymi stanie się prosta.

Interesuje Cię analiza danych lub obszary AI/ML?

Jeśli jesteś analitykiem danych lub naukowcem, to nadszedł najwyższy czas, aby poznać Pythona na poziomie co najmniej podstawowym, żeby móc używać powszechnie dostępnych bibliotek w tym języku. Nie trzeba być bowiem ekspertem, aby tworzyć proste skrypty lub dopasowywać już istniejące. Przetwarzanie danych, uczenie nadzorowane lub nienadzorowane, pisanie kodu dla sieci neuronowych wymaga bowiem bardziej zrozumienia gotowych bibliotek (np. Scikit-Learn, TensorFlow) niż samego Pythona, który jest po prostu środowiskiem uruchomieniowym, używanym do zdefiniowania określonych parametrów (np. grafu obliczeniowego w TensorFlow). Czy to jest Python? Tak, ale tylko *operacyjnie*, gdyż cała magia tkwi we wspomnianych bibliotekach!

A może chcesz zmienić branżę?

Nietrudno zauważyć, że rynek pracy jest coraz bardziej nastawiony na obszary IT/ICT. Znam wiele osób, które z sukcesem przebranżowiły się, znajdując zatrudnienie jako testerzy w firmach produkujących oprogramowanie lub towary przemysłowe. Jeśli interesuje Cię taka ścieżka kariery, to poważanie zastanów się, czy nie zwiększyć swoich kompetencji, inwestując w kursy systemów operacyjnych (Windows, Linux), podstawy sieci komputerowych i... jakiś popularny język programowania.

Osobiście oceniam, że poznanie Pythona jest w granicach możliwości każdej osoby jako tako bieglej w obsłudze komputera i znającej angielski. Nieinformatykom znacznie trudniej jest rzetelnie poznać kanoniczne języki programowania (np. Javę, C++), gdyż są one obiektywnie znacznie trudniejsze i wskazane jest jednak posiadanie odpowiedniego wykształcenia kierunkowego obejmującego np. teorię algorytmów i dogłębną znajomość struktur danych.

Co dalej?

Struktura tego podręcznika jest bardzo prosta i zakłada przejście przez trzy etapy nauki:

- Etap 1. Niezbędnik *narzędziowy*, czyli środowisko pracy (instalacja Pythona i podstawowych narzędzi, dokładanie bibliotek wzbogacających środowisko, praca w linii poleceń Windowsa lub Linuksa).
- Etap 2. Niezbędnik *składniowy*, czyli minimum wiedzy o poprawnej strukturze programów w Pythonie (np. typy danych, wyrażenia warunkowe, podstawowe instrukcje, pętle).
- Etap 3. W głównej części książki poznasz, na podstawie szeregu użytecznych programów przykładowych, możliwości Pythona i jego najbardziej popularnych bibliotek. Nauczysz się pracować z plikami, poznasz tajniki analizy i wizualizacji danych, sposoby importowania plików CSV, metody analizy logów i wiele innych, Elementy języka pominięte wcześniej będziesz poznawał nie na sucho, ale na praktycznych przykładach.

Przykładowe programy

Programy opisane w książce zostały umieszczone na serwerze FTP wydawnictwa Helion pod adresem <https://ftp.helion.pl/przyklady/pyttes.zip>. Pliki źródłowe mogą być pełniejsze i bardziej rozbudowane niż warianty prezentowane w wersji drukowanej. Można zatem założyć,

że jeśli w trakcie wykładu jest prezentowana jakaś funkcja bez podania *explicite* sposobu jej użycia, to na pewno wersja źródłowa zawiera reprezentacyjny przykład jej zastosowania. Warto zatem podczas lektury porównywać wersje umieszczone na FTP z tymi, które zostały omówione na kartach książki!

Uwaga: w celu zidentyfikowania, gdzie w książce jest opisywany plik źródłowy dostępny na serwerze FTP, możesz posłużyć się skorowidzem.

Konwencje typograficzne i oznaczenia

Poniżej znajduje się kilka typowych oznaczeń i konwencji, które zastosowano na kartach tej książki.

Regułą jest, że wszystkie listingi i teksty ukazujące się na ekranie, odróżniono od zasadniczej treści książki czcionką o stałej szerokości znaków; to samo dotyczy komend systemu operacyjnego, jeśli takie są opisywane.

Uwaga

Ważna uwaga — materiał istotny dla zrozumienia omawianego zagadnienia.

Ostrzeżenie

Ostrzeżenie — rzeczy, których nie powinieneś robić, jeśli chcesz uniknąć kłopotów.

Patrz także

Odwwołanie — w miejscu, które wskazuje, znajdziesz dodatkowe informacje dotyczące omawianego zagadnienia.

Listing

Prog.py

Taki symbol oznacza, że tekst programu znajduje się w pliku *Prog.py*, umieszczonym w archiwum ZIP zawierającym przykładowe programy dostępne na serwerze FTP firmy Helion. W niektórych rozdziałach napotkasz kod wbudowany w treść akapitu bez oznaczenia nazwy pliku — zazwyczaj jest to kontynuacja opisu rozpoczętego kilka stron wcześniej; w takiej sytuacji cofnij się o kilka stron i sprawdź, czy nazwa pliku nie została już podana. Zalecam rozpakowanie archiwum ZIP w dowolnym katalogu, co automatycznie utworzy folder o nazwie *przyklady* zawierający skrypty, pliki robocze oraz podfoldery używane przez niektóre skrypty.

Terminal

Komendy poleceń lub wyniki działania programu w tekstowej konsoli systemowej, np. `cmd` w Windowsie lub Terminal w Linuksie albo macOS-ie.

Początki są trudne, ale przy odrobinie wytrwałości możesz zaskakująco szybko nabyć sprawność „kodowania”, do tej pory zarezerwowaną dla programistów.

Zapraszam do lektury i chciałbym na koniec bardzo wyraźnie ostrzec Cię, Czytelniku, że wkraczasz w słynną „Strefę wolną od zbędnej teorii”!

Piotr Wróblewski,
Wrocław marzec – czerwiec 2021

Rozdział 10.

Zobaczyć i uwierzyć

Drogi Czytelniku, bez obawy, autor po przeżyciu kolejnego lockdownu i napisaniu dziewięciu poprzednich rozdziałów jeszcze nie oszalał... Ta książka ciągle jest po prostu podręcznikiem Pythona przeznaczonym dla testerów, a tytuł rozdziału odnosi się po prostu do **wizualizacji danych**, która często stanowi uwiecznienie żmudnej pracy wykonywanej podczas ręcznie lub automatycznie przeprowadzanych serii testów.

Do tej pory omówiłem na tyle bogaty materiał kanoniczny dotyczący samego języka, że pora przejść na nieco wyższy poziom interakcji, jaką jest możliwość skutecznego zaprezentowania informacji. Umiejętność ta jest przydatna także podczas testowania systemów. Często zdarza się, że badane są odpowiedzi systemu na określone „bodźce stymulujące”, np. zmieniające się zestawy parametrów wejściowych. W rozdziale poprzednim omówiliśmy format CSV, który pozwala na skutecznie przekazywanie serii danych pomiędzy systemami lub odbieranie danych np. z urzędów (poprzez interfejsy aplikacyjne). Takie zestawy informacji często są bardzo duże i również zachodzi potrzeba ich analizy, np. w celu wykrycia anomalii lub korelacji między seriami danych.

W celu analizy informacji, jakie skrywają w sobie „surowe” serie danych, można podejść do tematu „matematycznie”, tj. wykorzystać biblioteki, które nam to ułatwią, pomagając w oczyszczaniu danych i umożliwiając wszechstronne analizy statystyczne. Niestety wkraczamy wówczas w bardzo szeroki obszar analizy danych (czasami nazywanej pompacyjnie „nauką o danych”, ang. *data science*), co oczywiście znacznie wykracza poza zakres tej książki. Okazuje się jednak, że nawet bez porywania się na opisy pewnych „naukowych” bibliotek Pythona można łatwo wytłumaczyć klasyczne metody tworzenia graficznych wykresów oraz ich zapisu do dokumentów PDF. Nawet takie proste realizacje często pozwalają wykryć zaburzenia, anomalie, nieoczywiste korelacje — czasem na pierwszy rzut oka. Ciężko jest jednak analizować tabele danych przedstawiane jako serie liczb i wówczas mogą nam pomóc proste wizualizacje.

O tym wszystkim opowiem w tym rozdziale i przekonasz się, że nie są to trudne zagadnienia.

Instalacja biblioteki Matplotlib

Do tej pory moje opisy zakładały używanie wyłącznie wbudowanych bibliotek Pythona i jak się przekonaliśmy, nawet w tym standardowym środowisku, przy odrobinie wyobraźni połączonej z wiedzą, da się zrobić bardzo dużo.

Teraz jednak nadszedł czas na użycie pakietu dodatkowego o nazwie Matplotlib, a ponieważ jest on utrzymywany niezależnie, musisz go wgrać komendą `pip`. Moduł ten oferuje bibliotekę klas pozwalających na tworzenie wizualizacji w Pythonie (statycznych, dynamicznych, a nawet interaktywnych), np. wykresów funkcji.

Poniżej, w terminalu linii poleceń, pokazałem fragment sesji, który ilustruje proces instalacji lub aktualizacji tej biblioteki w moim systemie (wymagane jest połączenie z Internetem, w przypadku systemu Windows użyj komendy `python` zamiast `python3`).


```
python3 -m pip install -U pip
python3 -m pip install -U matplotlib
Collecting matplotlib
  Downloading matplotlib-3.4.2-cp39-cp39-macosx_10_9_x86_64.whl (7.2 MB)
...
Successfully installed cycler-0.10.0 kiwisolver-1.3.1 matplotlib-3.4.1 numpy-1.20.2
pillow-8.2.0 pyparsing-2.4.7 python-dateutil-2.8.1 six-1.16.0
Installing collected packages: matplotlib
  Attempting uninstall: matplotlib
    Found existing installation: matplotlib 3.4.1
    Uninstalling matplotlib-3.4.1:
      Successfully uninstalled matplotlib-3.4.1
Successfully installed matplotlib-3.4.2
$ pip show matplotlib
Name: matplotlib
Version: 3.4.1
```

Jeśli ujrzysz podobne komunikaty, to oznacza, że instalacja biblioteki powiodła się. Jak łatwo zauważyć, wraz z Matplotlib instalowane są dodatkowe moduły, których on wymaga, np. NumPy, specjalistyczna biblioteka ułatwiająca obsługę dużych, wielowymiarowych tablic i macierzy, które mogą stanowić źródła danych dla wykresów tworzonych z użyciem Matplotlib.

Autorami biblioteki są John D. Hunter i Michael Droettboom. Gdy już zapoznasz się z omówieniem zamieszczonym w tym rozdziale, koniecznie odwiedź stronę zawierającą źródłowe informacje referencyjne opisujące wszystkie metody zawarte w tej bibliotece: <https://matplotlib.org>.

Kłopotliwy Windows

Jeśli używasz systemu Windows i podczas testowania przykładowych programów uruchomienie nie powiedzie się, np. otrzymasz komunikat podobny do `from matplotlib._path import (ImportError: DLL load failed while importing _path: Nie można odnaleźć określonego modułu,` to zainstaluj dodatek o nazwie *Microsoft Visual C++ Redistributable*. Zawiera on biblioteki, które są wymagane do uruchomienia aplikacji w języku C++ skompilowanych przy użyciu programu Visual Studio 2015. Dodatek ten jest dostępny pod adresem:

<https://www.microsoft.com/pl-PL/download/details.aspx?id=48145>.

Pierwszy wykres

Nawet bez wczytywania się w obszerną dokumentację („obszerną” to eufemizm, sam podręcznik użytkownika zajmuje 3487 stron w wersji PDF!)¹ można szybko i bez wysiłku utworzyć prosty program tworzący wykresy.

Załóżmy, że interesuje nas stworzenie wykresu funkcji, dla której znamy dziewięć wartości (pary x, y), które w kodzie Pythona są umieszczone w listach o nazwach `osX` i `osY`.

Skrypt, który tworzy taki wykres, jest wyjątkowo zwięzły:

wykres0.py

Listing

```
from matplotlib import pyplot as plt
osX = [10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100]
osY = [5, 5.6, 8, 9, 11, 20, 14, 12, 10, 9.5]
plt.plot(osX, osY)
plt.savefig('wykresik.pdf')
plt.show()
```

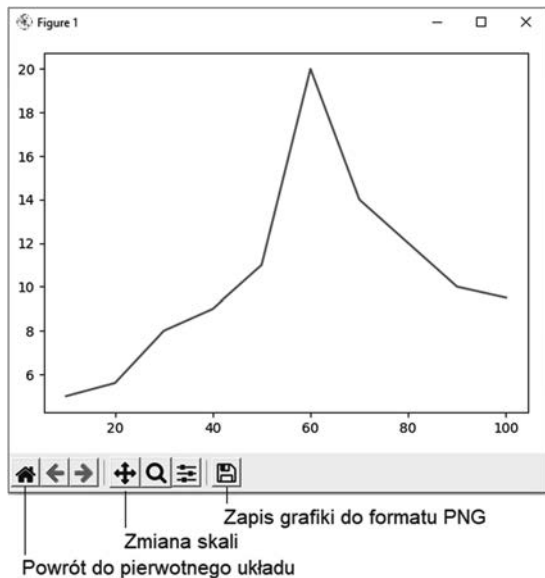
Pomimo że skrypt zajmuje raptem kilka linijek, to wykonuje sporo pracy:

- ♦ Wyświetla miniprogram graficzny, zawierający wykres i kontrolki pozwalające nim operować (skalowanie, nawigacja w zakresie osi X, Y).
- ♦ W ramach prezentu pożegnalnego na dysku, w katalogu roboczym zostanie zapisany plik o nazwie *wykresik.pdf*, będący kopią wykresu w jego układzie pierwotnym.

Rysunek 10.1 pokazuje okienko, które zobaczysz na ekranie po uruchomieniu skryptu (wersja Windows, w macOS-ie lub Linuksie styl okna będzie nieco inny).

Rysunek 10.1.

Wykres
wygenerowany
przez moduł `pyplot`
(`Matplotlib`)

¹ To nie jest żart. Tyle właśnie stron zajmuje podręcznik PDF dla wersji 3.4.2.

Kluczowymi przyciskami nawigacyjnymi są:

- ◆ przycisk — powrót do układu pierwotnego (reset);
- ◆ przycisk — skalowanie lub przesunięcie.

Zwróć uwagę na kilka przycisków nawigacyjnych — ich przeznaczenie jest dość intuicyjne. Przycisk resetu (symbol domku) pozwala powrócić do pierwotnego układu wykresu przed ewentualnymi zmianami skali lub przesunięciami, jakie użytkownik wykonał za pomocą myszy po wciśnięciu przycisku pozwalającego na skalowanie wykresu (zoom) lub zmianę widocznego obszaru w ramach osi X , Y .

Wspierane funkcje skalowania lub przesunięć:

- ◆ Możesz chwytać wykres myszą i przesuwając w lewo i w prawo, np. aby przejść poniżej osi X , w stronę ujemnych wartości Y .
- ◆ Wciśnij klawisz *Ctrl* i przytrzymując wciśnięty *prawy przycisk* myszy, przesuwać ją w górę (powiększanie) lub w dół (pomniejszanie).
- ◆ Wciśnij klawisz *Ctrl* i przytrzymując wciśnięty *lewy przycisk* myszy, przesuwać ją w górę i w dół (przesuwanie na osi X) lub w lewo i w prawo (przesuwanie na osi Y).

Ponowne wciśnięcie przycisku pozwala powrócić do klasycznego ekranu i zachowanego stanu wykresu.

Modyfikacje wyglądu wykresu

Prosty wykres zbudowany z domyślnymi ustawieniami rzadko spełnia nasze oczekiwania i może okazać się nieczytelny. Modyfikacje wyglądu wykresu wprowadzamy jako dodatkowe parametry metody wykreślającej wykres (`plot`), która w przypadku wykresów dwuwymiarowych pozwala na łatwe zmodyfikowanie koloru, grubości oraz stylu linii, można też zmienić sposób wyświetlania punktów danych.

W tym celu w funkcję `plot` wzbogacamy o parametry:

- ◆ `marker` — styl punktu danych;
- ◆ `ms` — rozmiar markera (ang. *marker size*);
- ◆ `linestyle` — styl linii;
- ◆ `color` — kolor;
- ◆ `linewidth` — grubość linii.

Tabela 10.1 zawiera listę kolorów dostępnych w ramach palety podstawowej RGB. Można podawać kolory według notacji kodowej RGB w konwencji `'#rrggbb'`, (np. `'#67e210'` pozwoli uzyskać piękny, wiosennie rozjaśniony odcień zieleni).

Tabela 10.1. Kody kolorów palety podstawowej rozróżniane przez funkcję wykreślającą `plot`

Cecha	Kolor	Cecha	Kolor
'm'	Purpurowy (ang. <i>purple</i>), magenta	'r'	Czerwony (ang. <i>red</i>).
'y'	Żółty (ang. <i>yellow</i>).	'g'	Zielony (ang. <i>green</i>).
'k'	Czarny (ang. <i>black</i>).	'b'	Niebieski (ang. <i>blue</i>)
'w'	Biały (ang. <i>white</i>)	'c'	Niebieskozielony (ang. <i>cyan</i>)

Tabela 10.2 zawiera listę kodów pozwalających zmodyfikować styl kreskowania, co jest bardzo przydatne podczas wykreślania wykresów wielokrotnych i ułatwia rozróżnianie, która linia odpowiada określonej serii danych.

Tabela 10.2. *Typy kreskowania w Matplotlib*

Kod	Styl
'-'	___ (linia ciągła)
':' (linia kropkowana)
'--'	--- (linia kreskowana)
'-.'	-.-. (linia kropkowano-kreskowana)

Tabela 10.3 zawiera kilka wybranych kodów, których można użyć do oznaczenia punktu danych tworzącego wykres.

Tabela 10.3. *Wybrane style markerów*

Kod	Styl	Kod	Styl
'o'	Kółko ●	'P'	Duży pogrubiony plus ➕
's'	Kwadracik ■	's'	Gwiazdka ★
'*'	Gwiazdka ★	'D'	Diament równomierny ◆
'x'	Symbol X ✕	'1'	Drzewko Y
'X'	Symbol X wypełniony ✖	'p'	Pięciobok ⬠
'+'	Plus +	'H'	Sześciobok ⬡
'v'	Trójkącik w dół ▼	'^'	Trójkącik w górę ▲
'<'	Trójkącik w lewo ◀	'>'	Trójkącik w prawo ▶

Popatrz na przykładowe użycie wybranej kombinacji tych parametrów:

wykres1.py

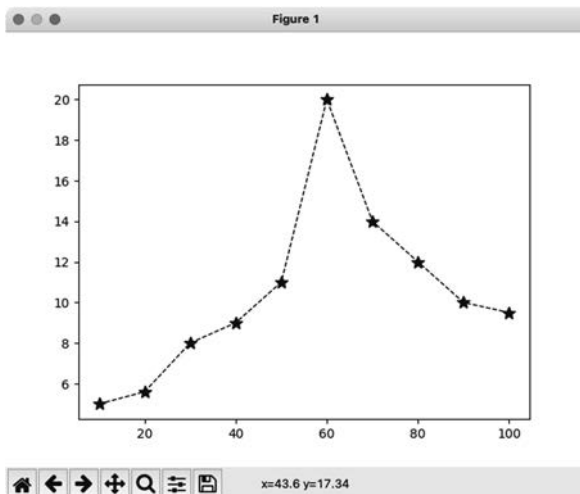
Listing

```
from matplotlib import pyplot as plt
osX=[10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100]
osY=[5, 5.6, 8, 9, 11, 20, 14, 12, 10, 9.5]
plt.plot(osX, osY,
         marker='*',          # Styl markera (tu: symbol gwiazdki)
         linestyle='--',    # Styl linii (tu: kreskowana)
         color='k',         # Kod koloru (tu: czarny)
         ms=10,            # Rozmiar markera
         linewidth = '1')  # Grubość linii
plt.show()
```

Rysunek 10.2 pokazuje wynik na ekranie.

Rysunek 10.2.

Style linii i markery

Wykresy wielokrotne

Wiele wykresów komponuje się w celu dokonania porównań kilku serii danych, co oczywiście jest wspierane przez Matplotlib. Możliwość dołożenia nowego wykresu na poprzedni polega na *kolejnym wywołaniu funkcji kreślącej* `plot()`. Oczywiście warto w tym momencie dodać kilka kolejnych ozdobników, których użycie pokażę na prostym przykładzie:

- ◆ własny tytuł wykresu,
- ◆ etykiety osi,
- ◆ legenda,
- ◆ znormalizowanie wartości na osi *X*.

A zatem do dzieła!

wykres2.py

Listing

```
from matplotlib import pyplot as plt
osX=[10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100]
osY =[5, 5.6, 8, 9, 11, 20, 14, 12, 10, 9.5]
osY2=[2, 3, 6, 9, 12, 13, 16, 14, 12, 12 ]

seria1=plt.plot(osX, osY, marker='*', linestyle='--', color='k',
                ms=10, linewidth = '1', label='Seria 1.') # Seria 1.
seria2=plt.plot(osX, osY2, marker='o', linestyle='-', color='k',
                ms=10, linewidth = '1', label='Seria 2.') # Seria 2.

plt.legend(handles=[seria1, seria2])
plt.title("Pomiary napięcia")
plt.xlabel("[t]")
plt.ylabel("[V]")
plt.xticks([0, 25,50,75, 100]) # Normalizacja wartości na osi X (*)
plt.show()
```

Dość specyficzna składnia użyta powyżej wynika z konstrukcji klasy Matplotlib i wymagań wobec określonych typów danych używanych do przekazywania wartości koniecznych do zbudowania tekstu legendy.

Wiersz oznaczony (*) zastępuje 10 wartości występujących na osi X:

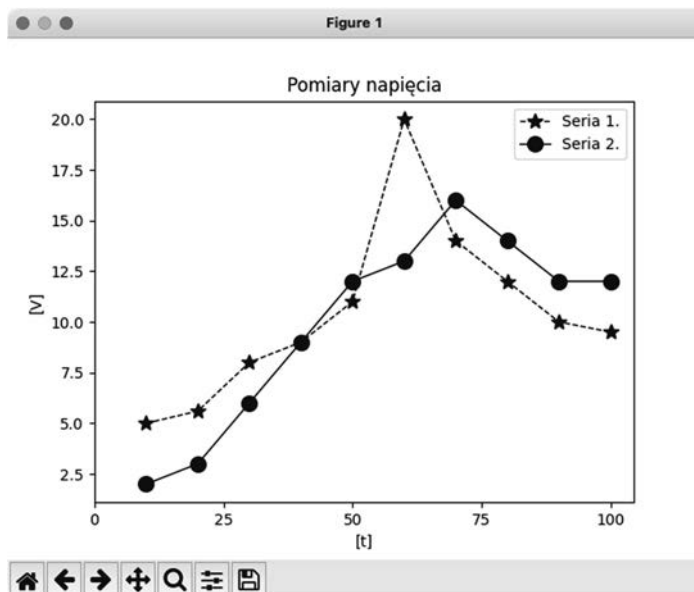
`osX= [10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100]`

ich mniejszą liczbą, na dodatek są one rozłożone równomiernie (0, 25, 50, 75, 100), co czyni wykres bardziej czytelny. Ta sztuczka może też się przydać do opisowej zmiany jednostek. Na przykład gdyby wartości osi X były znacznikami daty i czasu, to zamiast nich można dać czytelne etykiety zakresu, np. nazwy dni tygodnia, kwartały.

Efekt końcowy jest bardzo czytelny (rysunek 10.3):

Rysunek 10.3.

Wykresy wielokrotne

Prosta analiza danych

Matplotlib oferuje oczywiście nie tylko wykresy liniowe. W praktyce testera, osoby mimo wszystko pracującej często na styku analizy danych², zachodzi nierzadko potrzeba przeprowadzenia nieskomplikowanych analiz rozkładu danych, np.:

- ♦ chcemy podsumować dane zebrane podczas przetwarzania innych zbiorów informacji, co skutkuje np. wykonaniem sum częściowych wyników zebranych w danej kategorii;
- ♦ budujemy proste wizualizacje rozkładów statystycznych.

Zapoznajmy się zatem ze sposobami tworzenia wykresów słupkowych (ang. *bar char*) i histogramów, które doskonale nadają się do takich celów.

² Nie używam określenia „nauka o danych”, tj. *data science*, bowiem byłoby to zdecydowanym nadużyciem!

Wykresy słupkowe

W tym punkcie omówimy sposób prezentowania danych w formie wykresu słupkowego.

Analizując ten przykład, nauczysz się następujących elementów:

- ◆ używania innych serii danych niż liczbowe,
- ◆ definiowania wykresu słupkowego,
- ◆ normalizowania wartości na osi Y.

Treść naszego wykresu może reprezentować statystyczny rozkład pewnych informacji — niech to będzie np. liczba pozytywnie zakończonych testów regresji, z podziałem na kategorie. Jedną z możliwych realizacji jest pokazana poniżej:

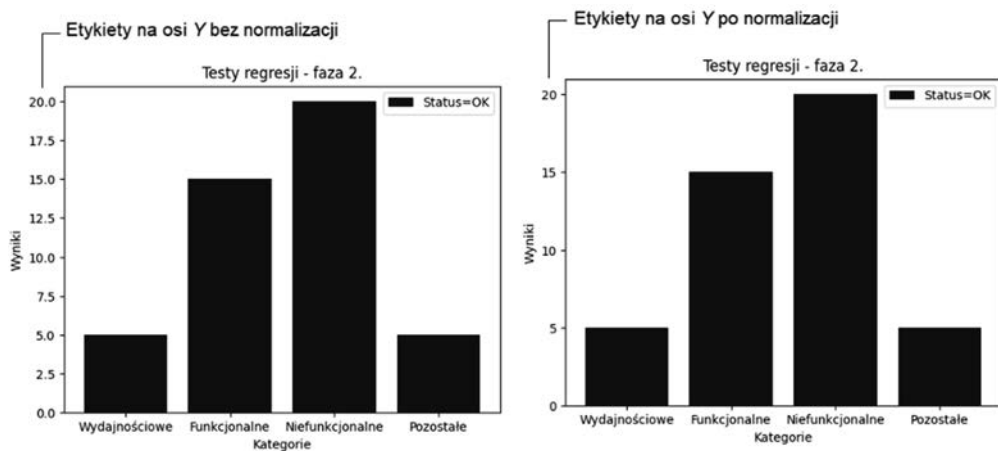

wykres3.py

Listing

```
from matplotlib import pyplot as plt
testy=['Wydajnościowe', 'Funkcjonalne', 'Niefunkcjonalne', 'Pozostałe']
passRate = [5, 15, 20, 5]
statystyki=plt.bar(testy, passRate, color='k', label='Status=OK')
plt.legend(handles=[statystyki])
plt.title("Testy regresji - faza 2.")
plt.xlabel("Kategorie")
plt.ylabel("Wyniki")
plt.yticks([0, 5,10,15,20]) # (*)
plt.show()
```

Efekt końcowy jest bardzo czytelny (rysunek 10.4).

Rysunek 10.4. Wykres słupkowy

Jak łatwo zauważyć, rolę umownej osi X pełni tu zbiór etykiet, czyli nazwy kategorii testów, a wyniki na osi Y są wyśrodkowane względem tych etykiet.

Jeśli uruchomisz program bez wiersza oznaczonego gwiazdką, to na osi pionowej *Wyniki* znajdują się liczby z zakresu podanego w tabeli *passRate*, ale efekt okaże się dziwny: z czterech liczb moduł zrobi rozpiskę zawierającą takie liczby jak 2.5, 7.5 itp. (lewa strona rysunku).

Tymczasem w tym konkretnym przypadku użycia takie etykiety okazałyby się mocno mylące, gdyż z natury swojej liczba wyników może być tylko liczbą całkowitą! Stąd zastosowana normalizacja etykiet na tej osi (prawa strona rysunku).

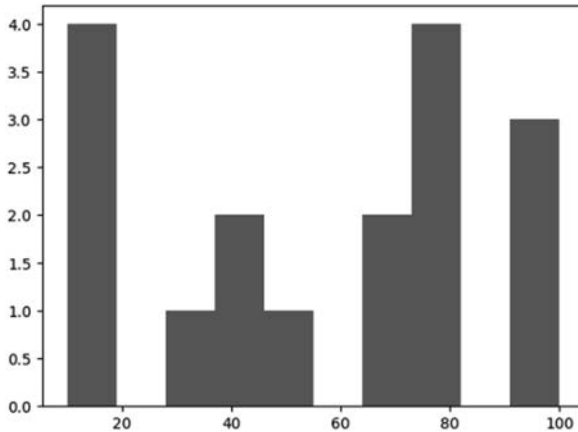
Histogramy

Histogramy zbliżają nas już ku analizie statystycznej, pomagającej zrozumieć dystrybucję (rozkład) danych według ich wartości. O ile w przypadku małych zbiorów danych łatwo jest zrozumieć, patrząc na surowe dane, które wartości są bardziej popularne, a które występują rzadziej, to już w przypadku tabeli z np. tysiącem wartości ocena w trybie „na oko” mogłaby prowadzić do błędów.

Popatrzmy zatem, jak tworzy się wykres typu histogram przy użyciu biblioteki Matplotlib³. Załóżmy, że mamy zebranych 17 wyników dość podobnych do siebie i chcemy utworzyć histogram, który je przanalizuje i pokaże, które z nich występują częściej, a które rzadziej — niech wykres rozrzuci te podsumowania na 10 umownych „kubeków”.

Efekt końcowy pokazuje rysunek 10.5.

Rysunek 10.5.
Histogram

Jak łatwo zauważyć, rolę umownej osi *X* pełni tu z góry ustalona liczba „kubeków” zawierających podsumowania wyników, a na osi *Y* możemy odczytać ich liczbę.

wykres4.py

Listing

```
from matplotlib import pyplot as plt
t=[10, 10, 10, 10, 30, 40, 40, 50, 70, 70, 80, 80, 80, 80, 100, 100, 100]
statystyki=plt.hist(t, 10)
plt.show()
```

³ Jeśli masz kłopot ze zrozumieniem zasady konstruowania histogramów, to zwróć uwagę na przykładzie omówionego w rozdziale 12.

Integracja z danymi CSV

Po lekturze rozdziału 8. z pewnością rozumiesz, jak użytecznym narzędziem jest wymiana informacji w formacie CSV. Pokazane tam metody zapisu i odczytu mają charakter uniwersalny i oczywiście można je zastosować do pobierania danych, które chcielibyśmy poddać wizualizacji za pomocą biblioteki Matplotlib.

Tylko... po co? Okazuje się, że zamiast żmudnego parsowania wierszy z pliku CSV można użyć modułu NumPy, który zawiera gotową, jednolinijkową metodę pozwalającą na załadowanie macierzy wartościami pobranymi z pliku. Bez wnikania w bogate możliwości biblioteki NumPy, o której opowiem szerzej w rozdziale 12., skorzystamy teraz z tego mechanizmu, udowadniając raz jeszcze, że leniwi ludzie to nie nieroby, tylko inteligentne osoby, które chcą swoje zadania wykonywać sprawniej, aby w zaoszczędzonym czasie zrobić coś innego (lub się poobijać, co jest wskazane od czasu do czasu).

Na użytek ćwiczenia utworzyłem plik *danedowykresu.csv*, który zawiera te same dane, jakie wykorzystano w ćwiczeniu *wykres2.py* z tego rozdziału:

Wersja z *wykres2.py*

```
osX=[10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100]
osY =[5, 5.6, 8, 9, 11, 20, 14, 12, 10, 9.5]
osY2=[2, 3, 6, 9, 12, 13, 16, 14, 12, 12 ]
```

Plik *danedowykresu.csv*

```
10,      5,      3
20,     5.6,    3
30,      8,      6
40,      9,      9
50,     11,    12
60,     20,    13
70,     14,    16
80,     12,    14
90,     10,    12
100,    9.5,   12
```

Co ciekawe, nowy skrypt jest niemal identyczny!

wykrescsv.py

Listing

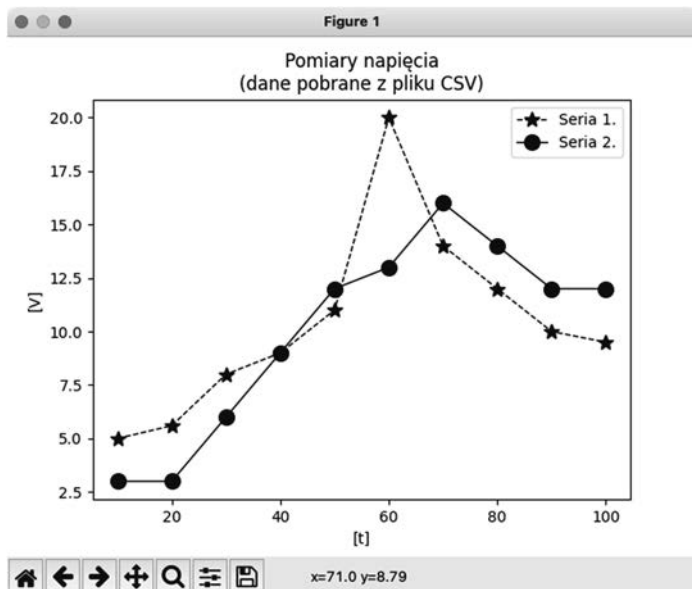
```
import matplotlib.pyplot as plt
import numpy as np

osX, osY, osY2 = np.loadtxt('danedowykresu.csv',
                           delimiter=',', unpack=True)
serial=plt.plot(osX, osY, marker='*', linestyle='--', color='k',
                ms=10, linewidth = '1', label='Seria 1.') # Seria 1.
seria2=plt.plot(osX, osY2, marker='o', linestyle='-', color='k',
                ms=10, linewidth = '1', label='Seria 2.') # Seria 2.
plt.title("Pomiary napięcia\n(dane pobrane z pliku CSV)")
plt.legend(handles=[serial, seria2])
plt.xlabel("[t]")
plt.ylabel("[V]")
plt.legend()
plt.show()
```

Można się bardzo łatwo przekonać, że generowany wykres jest identyczny, zmieniłem tylko jego tytuł, aby udowodnić czytelnikowi, że nie ma tu żadnego oszustwa (rysunek 10.6).

Rysunek 10.6.

Wykresy wielokrotne
— dane pobrane
z pliku CSV

Podręcznik Matplotlib na bezludną wyspę?

Tak jak pisałem, dokumentacja Matplotlib jest olbrzymia i nie sposób ją powielić w sposób racjonalny. W związku z tym, aby wytłumaczyć filozofię używania tej biblioteki, postanowiłem zaznajomić czytelnika z kilkoma schematami tworzenia i upiększania wykresów.

Oczywiście nie musisz jej drukować w celu zabrania na bezludną wyspę, jeśli takie masz plany życiowe. Wystarczy, że wyspa będzie w zasięgu Internetu, wówczas wystarczy zapisać w przeglądarce zakładkę <https://matplotlib.org> i sięgać tam w razie potrzeby.

Do czego gorąco zachęcam, bo efekty mogą okazać się spektakularne!

Skorowidz

", 39
.fieldnames, 178
.shape, 218
 @property, 85
__add__, 89
__init__, 81, 86
__init__.py, 113
__mul__, 89
__pow__, 89
__sub__, 89
__truediv__, 89
__init__.py, 114
| (symbol pipe), 44
1D, 212
2D, 212

A

add(), 135, 217
Anakonda, 15
analiza danych, 227
analizaHTTP.py, 137
analizaWWW2.py, 141
apostrof pojedynczy, zwykły, 119
append(), 125
apply(), 239
arange(), 215
argparse, 99
ArithmeticError, 107
arkusz, 244
Artificial Intelligence, *Patrz* Sztuczna Inteligencja
ASCII, 149
asciitime(), 184
asin(), 60
atan(), 60

B

backslash, 39
bajt, 50
bash.sh, 111
Bill Gates, 259
bin (katalog), 40
bin(), 50
binarne.py, 156
binarne1.bin, 158
binarne1.py, 159
binarne2.py, 159
bool, 239
boot (katalog), 40
buttonbox(), 205

C

calculate_dimension(), 247
calendar (moduł), 184
cat, 43, 253, 254
cbox, 204
cbox(), 204
cd, 40
ceil(), 60
center(), 119
chmod, 43
choicebox(), 205
chown, 43
CI, *Patrz* continuous integration
clear, 41
clear(), 125, 135, 141
CLI, *Patrz* command line interface
close(), 149
cls, 41
codebox, 209
codebox(), 209
color, 192

command line interface,
Patrz wiersz linii poleceń
 compile(), 258
 complex.py, 89, 100
 complex128, 215
 complex64, 215
 continuous integration,
 copy, 42
 cos(), 60
 count(), 120, 125, 131, 240
 cp, 42
 create_sheet(), 249
 CSV, 175, 198, 211, 233
 csv (moduł), 176
 cudzysłów
 prosty, 119
 w kodzie, 48
 Cycleron, 117
 czasdatetime.py, 185
 czasdatetime2.py, 187
 czasodczyty.py, 183
 czasopomiary.py, 182
 czytajCSHV.py, 178
 czytajCSV.py, 176
 czytamypliki.py, 151
 czytamyplikiPath.py, 173

D

DataFrame, 228
 zapis do Excela, 249
 DataFrames, 231
 datetime (moduł), 185
 datetime64, 230
 debugger, 23
 degress(), 60
 dekorator, 85
 del, 42, 141
 delete_cols(), 249
 delete_rows(), 249
 delimiter, 176
 dev (katalog), 40
 DictReader(), 178
 diff (polecenie), 44
 difference(), 136
 dir, 41, 126
 diropenbox(), 207
 divide(), 217
 długie linijki kodu, 48
Doctor Who, 76, 139
 dokumentacja Pythona, 30, 77
 drop_duplicates(), 236
 dropna(), 236

drzewo katalogów, 38
 dtype, 215, 230
 dwukropek, *Patrz* operator zakresu
 dziedziczenie, 90

E

EasyGui, 202
 easygui0.py, 202
 easygui1.py, 203
 edytory do Pythona, 21
 endswith(), 120
 EOFError, 107
 etc (katalog), 40
 Excel, 233
 import do Pandas, 235
 import z Pandas, 249
 excel0.py, 245
 excel1.py, 248
 excel2.py, 249
 excel3.py, 249
 except, 86, 104
 Exception (wyjątek), 107
 exec_linux.py, 111
 exec_linux2.py, 112
 exec_win.py, 110
 exp(), 60
 extend(), 125

F

f" (notacja), 63
 fabs(), 60
 fc (polecenie), 44
 fileopenbox(), 207
 filesavebox(), 208
 fillna(), 236
 finally, 105
 find(), 120
 findall(), 257
 findstr, 252
 float(), 67
 float16, 215
 float32, 215
 float64, 215
 FloatingPointError, 107
 floor(), 60
 folderdel.py, 171
 for (pętla), 68
 formatowanie
 kodu, 48
 liczb, 65

formatowanie.py, 63
 formularze, 206
 funkcje, 70
 matematyczne, 60
 funkcje.py, 71, 72
 funkcje2.py, 73

G

get(), 141
 GitHub, 32
 gmtime(), 183
 grep, 253
 groupby(), 240
 GUI, 201
 Guido Van Rossum, 11

H

Harward (Uniwersytet), 259
 help, *Patrz* argparse
 hermetyzacja, 79
 hex(), 50
 histogram, 197, 224
 histogram(), 224
 home (katalog), 40
 hstack(), 219

I

ICT, 11
 IDLE, 22
 import, *Patrz* moduły
 import danych, 233
 ImportError, 107
 in, 118, 124, 141
 IndentationError, 107
 index(), 121, 125, 131
 IndexError, 107, 118
 inplace, 236
 input(), *Patrz* interakcja z użytkownikiem
 insert(), 125
 insert_cols(), 249
 insert_rows(), 249
 int(), 67
 int16, 215
 int32, 215
 int64, 215
 interakcja z użytkownikiem, 103
 interakcje.py, 103
 interakcje2.py, 108
 intersection(), 135

isalnum(), 122
 isalpha(), 122
 isascii(), 122
 isdigit(), 122
 isleap(), 184, 185
 islower(), 122
 isspace(), 122
 issubset(), 136
 issuperset(), 136
 istitle(), 122
 isupper(), 122
 IT, 11

J

Jenkins, 10

K

kalendarz.py, 184
 KeyboardInterrupt, 107
 keys(), 141
 klasa, 75, 79
 bazowa, 90
 projektowanie, 83
 klasa0.py, 80
 kodowanie, 148
 komentarze, 48
 konstruktor, 81
 konwersje napisów na liczby, 66
 Kubaś Puchatek, 259

L

len(), 118, 124, 141
 less, 43
 lib (katalog), 40
 LiczbyZespolone.py, 101
 LIFO, 126
 linestyle, 192
 linewidth, 192
 list comprehension, 130, 246
 list(), 122
 lista wyboru, 205
 listy.py, 127, 128
 ljust(), 119
 load_workbook(), 245
 localtime(), 183
 log(), 60
 logi, 251
 lower(), 119
 ls, 41, 96
 lstrip(), 119

M

Machine Learning, *Patrz* uczenie maszynowe
 macOS, 17
 marker, 192
 matematyczne.py, 114
 Matplotlib, 189, 221
 integracja z Pandas, 242
 max(), 216, 240
 mean(), 216, 240
 media (katalog), 40
 median(), 240
 MemoryError, 107
 menu sterujące skryptem, 108
 menu.py, 109
 metoda (klasy), 79
 metody, 75
 Microsoft Visual C++ Redistributable, 190
 miesiace.py, 130
 min(), 216, 240
 mkdir, 42
 mnt (katalog), 40
 mode(), 237, 240
 moduły, 100, 113
 publikacja w Internecie, 115
 more, 43
 msgbox, 204
 msgbox(), 204
 multenterbox(), 206
 multiply(), 217
 multpasswordbox(), 207

N

n, *Patrz* znak nowej linii
 NameError, 107
 NaN, 234
 napisy, 61
 napisy.py, 61, 76
 ndarray, 212
 negative(), 217
 newline, 177
 normalizowanie osi wykresu, 194
 notacja z kropką, 75
 now(), 186
 nowy.xlsx, 249
 NumPy, 190, 198, 211
 numpy0.py, 214
 numpy1.py, 217, 219
 numpy2.py, 220
 numpy3.py, 220

numpyplot.py, 221
 numpyplot2.py, 222, 224

O

obiekt, 75, 79
 object, 230
 Object Oriented Programming, *Patrz*
 podejście zorientowane obiektowo
 odczyt_zapis.py, 154
 okno
 komunikatu, 204
 kontynuacji, 204
 OOP, *Patrz* Object Oriented Programming
 open(), 177
 Openpyxl, 243
 operator
 dostępu, 124
 zakresu, 66
 operatory
 arytmetyczne, 51
 modelowanie w klasie, 88
 bitowe, 51
 logiczne, 54
 operatory.py, 53
 opt (katalog), 40
 os (moduł), 160
 os.system, 110
 OSError, 107
 OverflowError, 107

P

pakiety, 113
 Pandas, 227
 import danych, 233
 pandas0.py, 229
 pandas1.py, 231
 pandas2.py, 233, 235
 pandas3.py, 237
 parametry, 71
 skryptów, 96
 parametry1.py, 97
 parametry2.py, 98
 parametry3.py, 99
 parser, 99
 Path (klasa), 162
 petle.py, 68, 69, 70
 pętle, 67
 pi (stała), 60
 pickle, *Patrz* serializacja

pip, 20, 75
 instalacja pakietów w PyCharm, 29
 pipe, 44
 pliki
 binarne, 148
 dziennika, *Patrz* logi
 tekstowe, 148
 tryby otwarcia, 150
 pliki.py, 163
 plikidel.py, 170
 plikidir.py, 165
 plikimet.py, 167
 plot(), 194, 211, 242
 podstawa systemu, 49
 pola, 79
 pomiar.py, 84
 pomiarv.py, 44, 91
 pomocnicze.py, 114
 pop(), 125, 135, 141
 Popen, 111
 pow(), 60
 power(), 217
 procedury, 70
 Program Files (katalog), 40
 przekierowanie do pliku, 45
 przypadek elementarny, 72
 pwd, 40
 PyCharm, 22, 26
 instalacja pakietów, 30
 PyPi, 115
 Python
 instalacja, 15

R

radians(), 60
 raise, 86
 raport.xlsx, 244
 raport2.xlsx, 247
 ravel(), 219
 re (moduł), 251, 256
 read(), 149
 reader(), 176
 readline(), 150
 readlines(), 150
 referencje, 57
 referencje.py, 58
 regex, *Patrz* wyrażenia regularne
 regex0.py, 256
 regex1.py, 257
 remove(), 125, 135
 rename.py, 172
 replace(), 121, 188

reset_dimensions(), 247
 reshape(), 217, 218
 resize(), 218
 reverse(), 125
 rfind(), 120
 RGB, 192
 rindex(), 121
 rjust(), 119
 rm, 42
 rmdir, 42
 roboczy1.py, 102
 roboczy2.py, 102
 roboczy3.py, 103
 rok przestępny, 184
 root (katalog), 40
 rsplit(), 121
 rstrip(), 120
 Rsyslog, 251
 RuntimeError, 107

S

sbin (katalog), 40
 scenariusz.py, 102
 Scikit-Learn, 13
 search(), 257
 seek(), 152
 Seksmisja, 168
 selektor wyboru pliku, 207
 self, 81
 serializacja, 157
 Series, 228
 set comprehension, 138
 setter, 85
 shutil (moduł), 172
 shutilPath.py, 173
 silnia, 72
silnia (definicja), 72
 sin(x), 60
 skoroszyt, 244
 sleep(n), 184
 slice, *Patrz* wycinek
 slowniki.py, 142
 słowniki, 139
 słowniki_wstep.py, 139
smoke test, 10
 sort(), 125, 216
 sort_values(), 240
 split (metoda), 67
 split(), 121, 156
 sqrt(), 60, 217
 startswith(), 120
 stos, 125

str(), 67
 strip(), 120
 strptime(), 186
 Sublime Text, 21
 subprocess (moduł), 110
 subtract(), 217
 sudo, 252
 sum(), 216, 240
 super(), 92
 swapcase(), 120
 symmetric_difference(), 136
 SyntaxError, 107
 sys (moduł), 97
 sys.argv, 97
 syslog, 251
 system

- dwójkowy, 49
- dziesiętny, 49
- liczbowy, 49
- pozycyjny, 49

 SystemError, 107
 Sztuczna Inteligencja, 11

Ś

ścieżka, 161
 ścieżka dostępowa, 38

- bezwzględna, 39
- względna, 39

T

t, *Patrz* tabulator
 TabError, 107
 tabulator, 119
 tan(x), 60
 TensorFlow, 13
 Terminal, 36
 test2.xlsx, 249
 time (moduł), 182
 time(), 182, 183
 timedelta, 230
 timezone, 184
 title(), 120
 Tkinter, 209
 tmp (katalog), 40
 touch(), 169
 touchme.py, 169
 transpose(), 219
 trunc(), 60
 try, 86, 104

tuple, 131

- modyfikacja, 132

 tuple.py, 131, 132
 type, 44, 252
 TypeError, 107
 typy danych, 56
 tzname, 184

U

uczenie maszynowe, 11
 uint16, 215
 uint32, 215
 uint64, 215
 uint8, 215, 238
 ukośnik, 147
 ukośnik pojedynczy, 119
 unfunc, 216
 Unicode, 148
 union(), 135
 UNIX (czas narodzin), 182
 update(), 141
 upper(), 119
 uprawnienia, 42
 uruchamianie programów, 42
 Users (katalog), 40
 usr (katalog), 40
 utcnow(), 186
 UTF-8!, 148
 uzyjmodulu.py, 114

V

ValueError, 107, 121, 176, 238
 values(), 141
 var (katalog), 40
 Vim, 21
 vstack(), 219

W

warunki.py, 55
 wcięcia, 48
 while (pętla), 68
 wielolinijkowe napisy, 48
 wieloznacznik, 166
 wiersz linii poleceń, 36
 wildcard, *Patrz* wzorzec poszukiwań,
Patrz wieloznacznik
 Windows (katalog), 40
 witamy.py, 19, 45
 właściwości, 84

writer(), 177
writerow(), 177
wycinek, 118
wycinki, 220
wyjatekEOF.py, 106
wyjatki2.py, 104
wyjątki, 104
wyjątki.py, 106
wykres
 formatowanie, 192
wykres słupkowy, 196
wykres0.py, 191
wykres1.py, 193
wykres2.py, 194
wykres3.py, 196
wykres4.py, 197
wykrescsv.py, 198
wykresy, 191
wykresy wielokrotne, 194, 222
wyrażenia
 regularne, 255
 warunkowe, 54
wywołanie programu w skrypcie, 110
wzorzec
 poszukiwań, 41
 wyszukiwania, 255

Y

ynbox, 204
ynbox(), 204

Z

zakresy.py, 66
zapis szesnastkowy, 50
zapisCSHV.py, 179
zapisCSV.py, 177
zasięgi.py, 74
zasięg zmiennych, 74
zbiory, 134
zbiory.py, 134
ZeroDivisionError, 107
zespolone.py, 101
zmienne, 56
 zasięg, 74
zmienne.py, 56
znak nowej linii, 61, 119
znaki specjalne, 119

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

-
1. ZAREJESTRUJ SIĘ
 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Też masz wrażenie, że Python jest ostatnimi czasy dosłownie wszędzie? Nic dziwnego – to najbardziej uniwersalny i przystępny język programowania, jaki kiedykolwiek powstał!

Jeśli chcesz poznać go od podstaw, sięgnij po odpowiedni podręcznik – taki jak ta książka! To wydanie przeznaczone dla użytkowników Linuxa (także macOS) i Windowsa; ewentualne cechy specyficzne dla konkretnych systemów są na bieżąco wyjaśniane w tekście. Zawiera zagadnienia ukierunkowane na praktyczne potrzeby testerów oprogramowania, którzy pragną wkroczyć w magiczny świat automatyzacji zadań. Została napisana przez autora wielu książek z dziedziny programowania w okresie, gdy kierował zespołem testerów w dziale rozwoju oprogramowania dużej firmy telekomunikacyjnej, realizującym zaawansowane testy manualne i automatyczne.

Opis języka opiera się na najnowszej specyfikacji języka (wersja 3.9x lub wyższe).

- Środowisko Pythona i polecane pakiety IDE
- Z terminalem Windows i Linux za pan brat
- Systemy liczbowe i kodowanie dla nieinformatyków
- Błyskawiczny kurs języka
- Typy i struktury danych bez tajemnic
- Interakcja z użytkownikiem
- Zapis i odczytywanie danych z plików
- Tajniki plików CSV
- Programowanie obiektowe w Pythonie
- Własne biblioteki (moduły)
- Analiza danych z NumPy i Pandas
- Tworzenie wykresów w Matplotlib
- Python i Excel
- Analiza zawartości logów i wyrażenia regularne (regex)
- Proste aplikacje okienkowe z EasyGUI

Programuj, uruchamiaj, automatyzuj – przekonaj się, jak dużo oferuje Python!

Piotr Wróblewski – doświadczony kierownik projektów informatycznych, wcześniej także Product Manager oraz kierownik zespołu testerów oprogramowania w dużej firmie telekomunikacyjnej. Od 1992 roku stały współpracownik wydawnictwa Helion. Autor wielu cenionych książek.

Helion

 helion.pl

 HELION SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
helion@helion.pl

Sprawdź nasze szkolenia!

AKADEMIA IT & BUSINESS

HELIONSZKOLENIA.PL

KOD KORZYŚCI
Sięgnij po więcej! ▶

ISBN 978-83-283-8404-0

9 788328 384040

INFORMATYKA W NAJLEPSZYM WYDANIU

Cena: 69,00 zł